

ADVIESNOTA voor burgemeester en wethouders

Openbare besluitenlijst

Zaaknummer: 21032-2023

Medewerker	:	Paul van Bree
Team	:	Leefomgeving
Datum	:	13 maart 2023
Portefeuillehouder	:	Wethouder M. Blind

BIJLAGEN: ☒ Uitkomst werkgroep financiën zonneparken Olst-Wijhe; zaak 21032-2023
AFSTEMMING MET ☒ team Leefomgeving
☒ Actief openbaar ☐ Niet actief openbaar ☐ Actief openbaar, eerst contact met steller van deze adviesnota
ONDERWERP Vaststellen uitkomsten werkgroep financiën zonneparken Olst-Wijhe

BESLUIT burgemeester en wethouders

1. Kennis te nemen van de vier scenario's over de manieren waarop de minimaal 51% lokaal eigendom vorm te geven is als uitkomst van financiële participatie bij de vijf zonnevelden;
2. Deze uitkomsten van de werkgroep financiën zonneparken Olst-Wijhe van toepassing te verklaren op de huidige vijf zonnevelden;
3. De vier scenario's vast te stellen als een nadere uitwerking van het beleid 51% lokaal eigendom, zoals beschreven in de Ruimtelijke visie Duurzame Energie en Toetsingskader.

SAMENVATTING

In de omgevingsprocessen voor vijf mogelijke zonneparken in Olst-Wijhe, is door deelnemers aangegeven dat zij behoefte hebben aan concretisering van het gemeentelijke beleid rondom de minimaal 51% lokaal eigendom uit het Toetsingskader zon en wind. Een werkgroep 'Financiën', bestaande uit bewoners, initiatiefnemers, energiecoöperaties en adviseurs heeft vier scenario's uitgewerkt waarmee de minimaal 51% lokaal eigendom ingevuld kan worden die aansluiten bij het gemeentelijk beleid. Het college legt deze uitkomst vast als nadere uitwerking van het gemeentelijk beleid voor grootschalige wind en zon projecten.

INLEIDING

Sinds 2021 lopen er omgevingsprocessen voor vijf mogelijke zonneparken in Olst-Wijhe. Tijdens deze omgevingsprocessen is door deelnemers aangegeven dat zij behoefte hebben aan concretisering van het gemeentelijke beleid rondom de minimaal 51% lokaal eigendom uit het Toetsingskader zon en wind.

Om dit te concretiseren is er een werkgroep 'Financiën' opgezet, bestaande uit bewoners, initiatiefnemers, energiecoöperaties en adviseurs. Gezamenlijk zijn vier scenario's gemaakt waarmee de minimaal 51% lokaal eigendom ingevuld kan worden, zodat het aansluit bij het beleid van de gemeente.

BEOOGD RESULTAAT

Bestuurlijke borging van de uitkomsten van de werkgroep financiën, zodat zonontwikkelaar(s), al dan niet samen met een lokale energiecoöperatie, de financiële structuur van het zonnepark zodanig kunnen opzetten, dat dit aan het gemeentelijke beleid voldoet. Door de bestuurlijke borging wordt dit tevens beter toetsbaar voor de gemeente bij de besluitvorming over de vergunningverlening, dan alleen op basis van hetgeen in het Toetsingskader is beschreven. Dit is ook bruikbaar bij mogelijke toekomstige zon- en/of windparken in de gemeente.

KADER

Ruimtelijke visie Duurzame Energie en Toetsingskader

ARGUMENTEN

De werkgroep financiën bestond uit de volgende deelnemers:

- Alle vijf de ontwikkelaars
- De energiecoöperaties Goed veur Mekaar, Elshof en Boerhaar
- Afvaardiging van bewoners uit de omgevingsadviesraden van de vijf beoogde zonneparken
- Gemeente (ambtelijk, Paul van Bree)
- Voorzitter: Arie Oeseburg
- Secretaris: Jan Hein van Burken
- Inhoudelijke begeleiding: Guido Bakema, Lokale initiatieven coach namens Provincie Overijssel

Gezamenlijk is in drie bijeenkomsten toegewerkt naar een concretisering van de minimaal 51% lokaal eigendom, die de gemeente in haar beleid stelt. De resultaten zijn in bijgevoegd document terug te lezen. Dit document is de presentatie zoals deze, na de drie bijeenkomsten van de werkgroep, is gegeven aan alle betrokkenen bij de omgevingsprocessen van de vijf beoogde parken (op 23 mei 2023).

Korte samenvatting

Lokaal eigendom bestaat uit twee delen, namelijk 'zeggenschap' en 'financiële participatie'. Zeggenschap is vooral mede-zeggenschap voor belanghebbenden. Zeggenschap in de ontwikkelfase is reeds voldoende geregeld via het gemeentelijk beleid uit het Toetsingskader (opzet omgevingsadviesraad, omgevingsovereenkomst, e.d.). Financiële participatie bestaat uit twee aspecten: 'risicodragend investeren tijdens ontwikkeling zonnepark' en 'financiële afdracht aan de omgeving'.

Risicodragend investeren

Om maximaal invloed te hebben op het zonnepark dient de omgeving risicodragend mee te investeren in de ontwikkeling en exploitatie van het zonnepark. In de werkgroep zijn hier vier mogelijkheden voor bepaald, waarbinnen de minimaal 51% lokaal eigendom mogelijk is;

1. Omwonenden of lokale energiecoöperatie ontwikkelt volledig zelf (voorbeeld Noordmanshoek)
2. Commerciële ontwikkelaar en omwonenden ontwikkelen samen, zonder energiecoöperatie;
3. Commerciële ontwikkelaar ontwikkelt samen met energiecoöperatie, waarbij de energiecoöperatie voor minimaal 51% investeert;
4. Commerciële ontwikkelaar ontwikkelt het zonnepark geheel zelf, lokale energiecoöperatie koopt het daarna over.

Ter informatie: Het Overijssels Energiefonds (EFO) verstrekt leningen aan o.a. energiecoöperaties om deze risicodragende investeringen te kunnen doen.

Financiële afdracht aan de omgeving

De jaarlijkse afdracht aan de omgeving is vastgesteld door de werkgroep op 1 tot 2 procent van de omzet.

Deze afdracht kan op de volgende wijze gebeuren, of in een combinatie:

1. In een Omgevings- of Gebiedsfonds;
2. Direct afdracht aan een organisatie/project (bijvoorbeeld een dorpsraad);
3. Directe afdracht aan omwonenden (ook wel burenregeling genoemd).

In de landelijke gedragscode zon op land wordt een gebiedsgebonden bijdrage gedefinieerd, echter zonder daar een bedrag aan te koppelen. Dit in tegenstelling tot de gedragscode Wind op land, waarin wel een bedrag worden genoemd. Namelijk een bijdrage tussen de 0,40 en 0,50 euro/MWh. In de praktijk houdt men 0,50 euro/MWh aan.

Hoe wordt een bijdrage bepaald?

De omzet van wind- en zonprojecten bestaat uit de inkomsten voor de geproduceerde elektriciteit, die grotendeels bestaat uit de verkoop van de geproduceerde elektriciteit plus aanvullende SDE++ subsidie. Voor de SDE++ 2022 wordt voor Wind op Land een basisbedrag¹ gehanteerd van €0,0389 - €0,0544 per kWh (€38,9 - €54,4 per MWh), afhankelijk van de fase van indiening van het SDE-project en de windlocatie. Het basisbedrag komt in essentie overeen met de ondergrens van de opbrengst voor de geproduceerde elektriciteit. Hiervan uitgaande komt de gebiedsgebonden bijdrage van 0,50 euro/MWh overeen 0,92% - 1,28% van de gegenereerde omzet voor windprojecten.

Wat kunnen we dan toepassen bij zon?

Voor grote grondgebonden Zonneparken (1 – 15 MWp) bedraagt het basisbedrag voor de SDE++ in 2022 €0,0461 - €0,0567 per kWh (€46,1 - €56,7 per MWh), afhankelijk van de fase van indiening. Uitgaande van een 'gemiddeld' project in Olst-Wijhe met een jaarproductie van 15 MWh bedraagt de omzet €700.000 - €850.000 per jaar. Indicatief leidt dit tot een bijdrage van circa €10.000 per jaar. Hier komt de 1 – 2% van de omzet voor de gebiedsbijdrage voor zonneparken in Olst-Wijhe vandaan.

Voor zowel windprojecten als zonneparken wordt er bij de berekening van de basisbedragen in de SDE++ vanuit gegaan dat de gebiedsgebonden bijdrage moet worden gefinancierd uit de winst van het project. Deze kosten worden niet meegenomen bij het bepalen van de hoogte van het basisbedrag.

Voor het rendement van projecten wordt bij de vaststelling van de hoogte van de SDE++ een uitgangspunt gehanteerd dat voor zonneprojecten (IRR = 9%) iets lager ligt dan voor windprojecten (IRR = 11%). Dit zou er voor pleiten voor zonneprojecten voor de gebiedsgebonden bijdrage eerder de ondergrens van 1% van de omzet aan te houden.

Uiteindelijk is elk project verschillend en 'maatwerk'. Door het overleggen van de finale businesscase kan worden bepaald wat de hoogte van de gebiedsgebonden bijdrage is die door het project in redelijkheid kan worden gedragen. Het is daarom niet aan te raden om een vast percentage vast te stellen in beleid, maar dit in de Omgevingsadviesraad neer te leggen, omdat 1) zoals gezegd, alle projecten uiteindelijk maatwerk zijn en 2) de hoogte van de bijdrage onderdeel is van een heel pakket aan afwegingen die je gezamenlijk in de OAR maakt.

Aanvulling op het Toetsingskader

In het Toetsingskader is niet opgenomen dat het beleid rondom lokaal eigendom geconcretiseerd dient te worden door bijvoorbeeld een werkgroep. Door de uitkomsten van deze werkgroep als College vast te stellen, worden twee zaken bereikt:

1. Er wordt voldaan aan de wens van betrokkenen om, bij de lopende omgevingsprocessen van de vijf zonneparken, een beter beeld te krijgen bij het gemeentelijk beleid rondom lokaal eigendom;
2. De uitkomsten kunnen na vaststelling door het College worden meegewogen bij de besluitvorming over de vergunningverlening van de vijf zonneparken, zodra deze voorliggen.

Het kader, Ruimtelijke visie Duurzame Energie en het Toetsingskader zijn door de Raad vastgesteld in december 2020. De nadere uitwerking van lokaal eigendom past binnen dat kader en deze beleidslijn wordt door uw college vastgesteld.

DRAAGVLAK

¹ RVO, Brochure SDE++ 2022; Openstelling van 28 juni t/m 6 oktober 2022

De werkgroep Financiën heeft gezamenlijk de scenario's opgesteld en in een presentatie met betrokken bewoners en stakeholders gedeeld. In de afzonderlijke processen wordt aan de hand van de scenario's een keus gemaakt. De werkgroep maakt geen keus. Dat doen de OAR'en afzonderlijk.

Op 8 november heeft er een overleg plaatsgevonden met Chint Solar over de werkgroep en de scenario's. Deze ontwikkelaar kan zich vooralsnog niet vinden in de uitkomst van de werkgroep.

DUURZAAMHEID

De te ontwikkelen beleidslijn heeft invloed op de duurzaamheidsambities van de gemeente. De randvoorwaarden worden duidelijker voor betrokkenen.

RISICO'S (financieel/juridisch)

Geen extra risico's ten opzicht van het beleid dat was vastgesteld met het Toetsingskader. Minimaal 51% lokaal eigendom kan voor commerciële ontwikkelaars reden zijn om niet te willen ontwikkelen in Olst-Wijhe.

De keuze voor een bepaald scenario wordt uiteindelijk in de Omgevingsadviesraad gemaakt. Alle scenario's leiden tot 51% volgens het beleid. Eventuele juridische stappen tegen deze keuze, wordt niet verwacht omdat in de praktijk voor dat specifieke park maar 1 scenario mogelijk is. Hiervoor is het stroomschema ontwikkeld. Dit wordt in de Omgevingsadviesraad ook uitgebreid besproken. Mochten er onverhoopt toch juridische stappen volgen, dan kan er een ander scenario uitkomen, maar blijft het gemeentelijk beleid van minimaal 51% lokaal eigendom gewaarborgd.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

Aan het ontwikkelen van deze beleidslijn zijn geen financiële consequenties verbonden.

AANPAK/UITVOERING

Na collegebesluit zal het besluit gedeeld worden in de omgevingsadviesraden van de vijf beoogde zonneparken.